faktadel

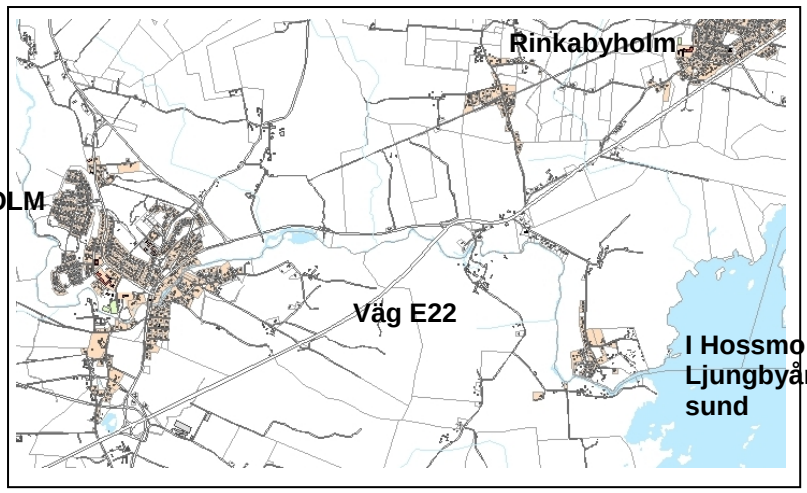

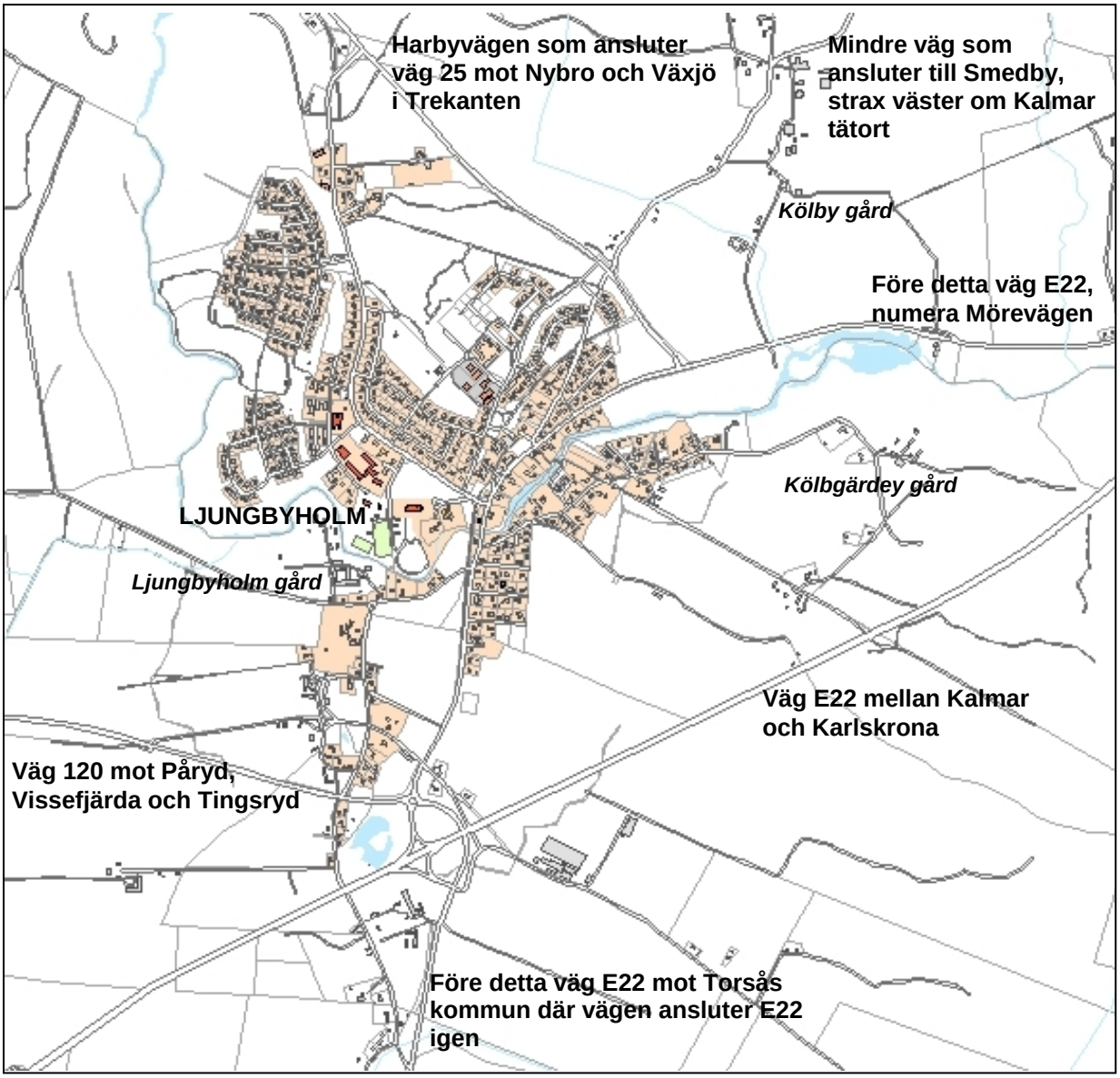

Ljungbyholm ligger som nämnts tidigare ca 1 mil sydväst om Kalmar. Här bor ca 1570 personer inom tätorten.

KOMMUNALA OCH STATLIGA BESLUT SOM PÅVERKAR MARKANVÄNDNINGEN

statliga restriktioner

riksintressen

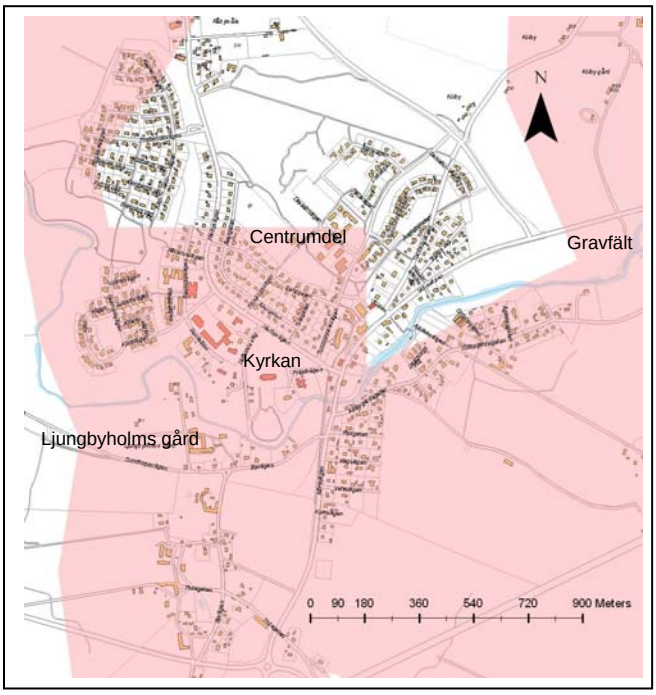

RIKSINTRESSE FÖR KULTURMINNESVÅRDEN

Riksintressen (Källa - Kalmar kommun/GIS)

Ljungby-Hossmo, riksintresse K47

Bevarade minnen av verksamhet och bosättning i Ljungbyåns dalgång under olika tidsåldrar.
I norra delen av området finns en rik och unik fornlämningsmiljö. Den skyddas i kulturmiljölagen i kombination med strandskyddsbestämmelser. I södra delen av området finns rikligt med fornlämningar (utanför kartutsnitt ovan).
Ljungbyholms gård har bebyggelse av stort värde och omges av ett välbevarat odlingslandskap.
Ljungby kyrka är av medeltida ursprung.
En miljö av stort värde är resterna av ett medeltida centrum vid åmynningen som hålls samman av storgården Lilla Binga, med anor från medeltiden Stora Binga, Hossmo säteri (tidigare kungsgård) och Hossmo medeltida försvarskyrka. Den enklare bebyggelsen längs Bottorpsgatan är välbevarad och har växt fram från 1700-talet fram till 1930-talet. Värdet ökar genom en välbevarad vägmiljö med stenmurar.
Hotet är ett igenväxande landskap. (*Länsstyrelsen 1997, medd 1997:30*)

bestämmelser

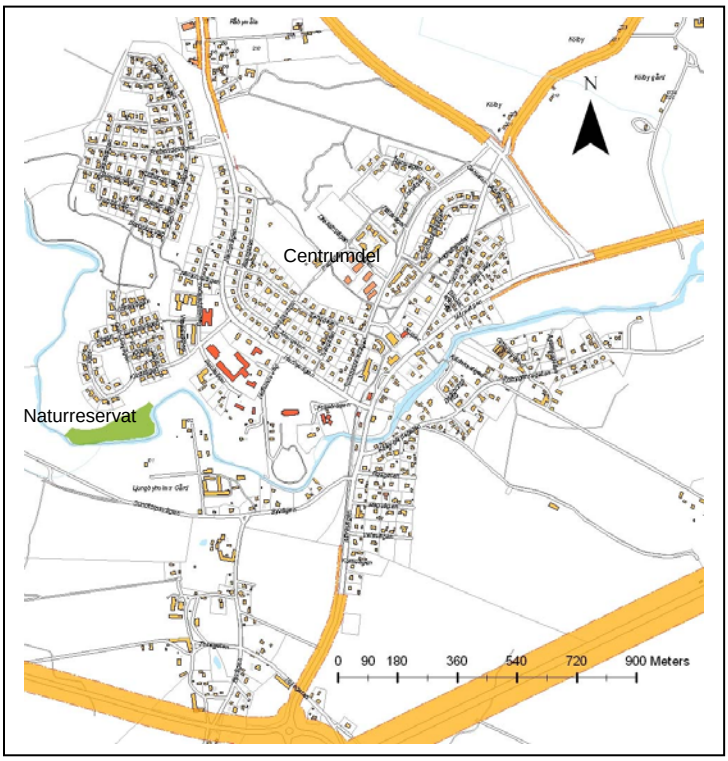

BESTÄMMELSEOMRÅDE

Källa – Kalmar kommun/GIS

Vid gult markerade vägar gäller nybyggnadsförbud enligt väglagen.
Naturreservatet Prästgårdsängen beskrivs i länsstyrelsens beslut som ”betesäng och strövområde med ålderdomliga träd”. *(www.lst.h.se)*

förordnanden

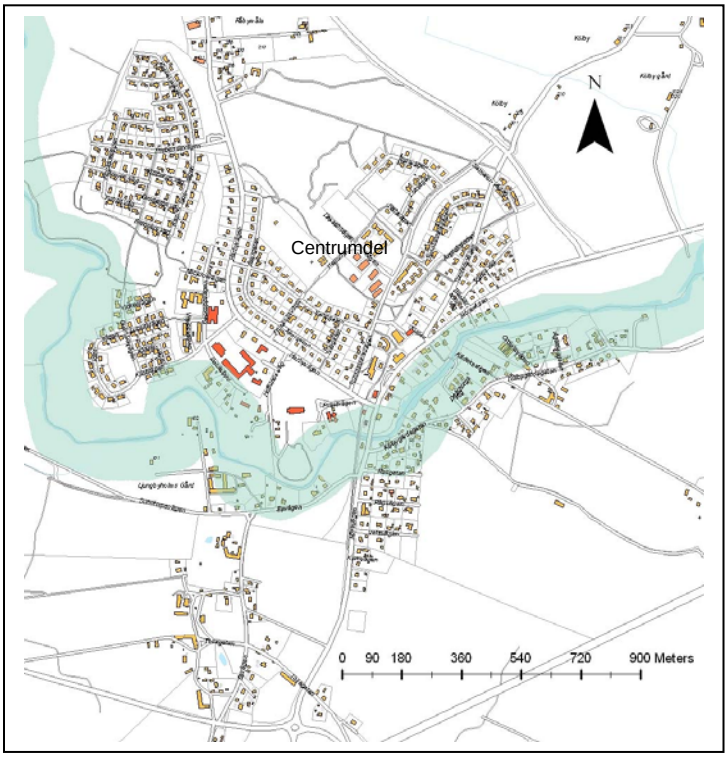

FÖRORDNANDE

Strandskydd utmed Ljungbyån

Källa Kalmar kommun/GIS

Strandskydd 100 meter gäller längs med hela Ljungbyån. Inom detaljplanelagda områden är strandskyddet upphävt.

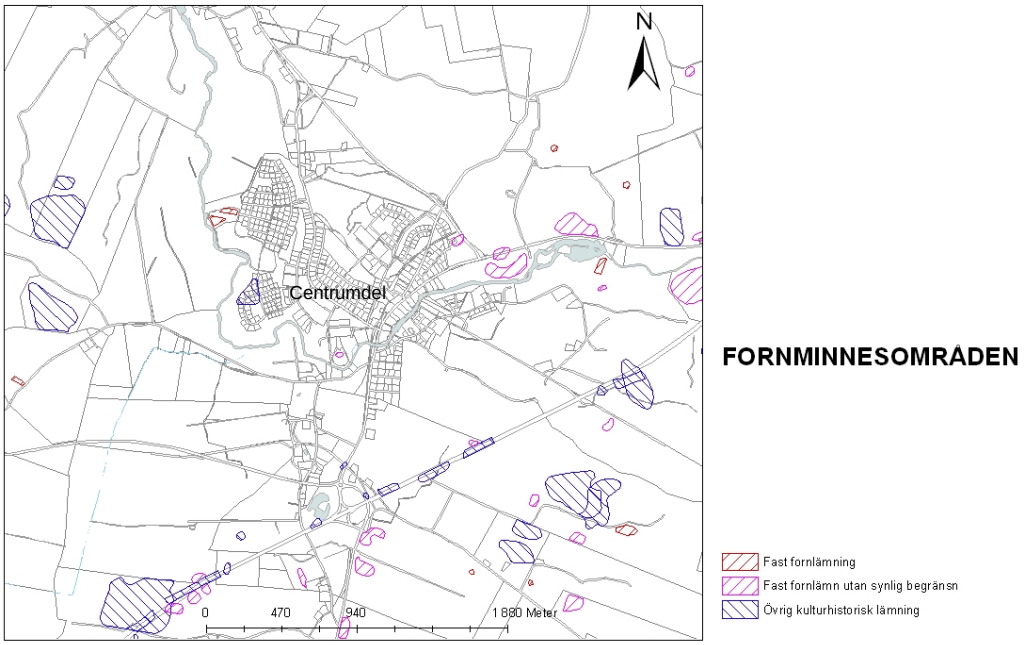

Fornminnesområden (Källa: Kalmar kommun/GIS)

Alla fasta fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen. Även markområdet runt fornlämningen ingår i samma skydd.

kommunala beslut/ställningstaganden

äldre planeringsunderlag

områdesplan antagen av kommunfullmäktige 1979

Denna områdesplan har legat till grund för den utveckling som skett i Ljungbyholm under 1980- och början av 1990-talet. Planen, som togs fram och antogs av fullmäktige 1979, har ett omfattande inventeringsunderlag. Sedan denna plan togs fram har lagstiftningen liksom synen på användningen av mark och vatten förändrats. Främst är det miljöbalkens tillkomst och plan och bygglagens omarbetning under 1980-talet som påverkat synen på planeringen. Trots detta finns det fortfarande delar av förslaget och faktaunderlaget i områdesplanen som är aktuellt än i dag. (*Kalmar kommun, 1979 områdesplan)*

översiktplan 90

Översiktsplan 90 hade en omfattande dokumentation i förhållande till den nu gällande översiktplanen. På flera punkter fanns en större tydlighet rörande den framtida markanvändningen för Ljungbyholms samhälle. Med anledning av detta görs denna redovisning. (*Kalmar kommun, 1990 översiktsplan)*

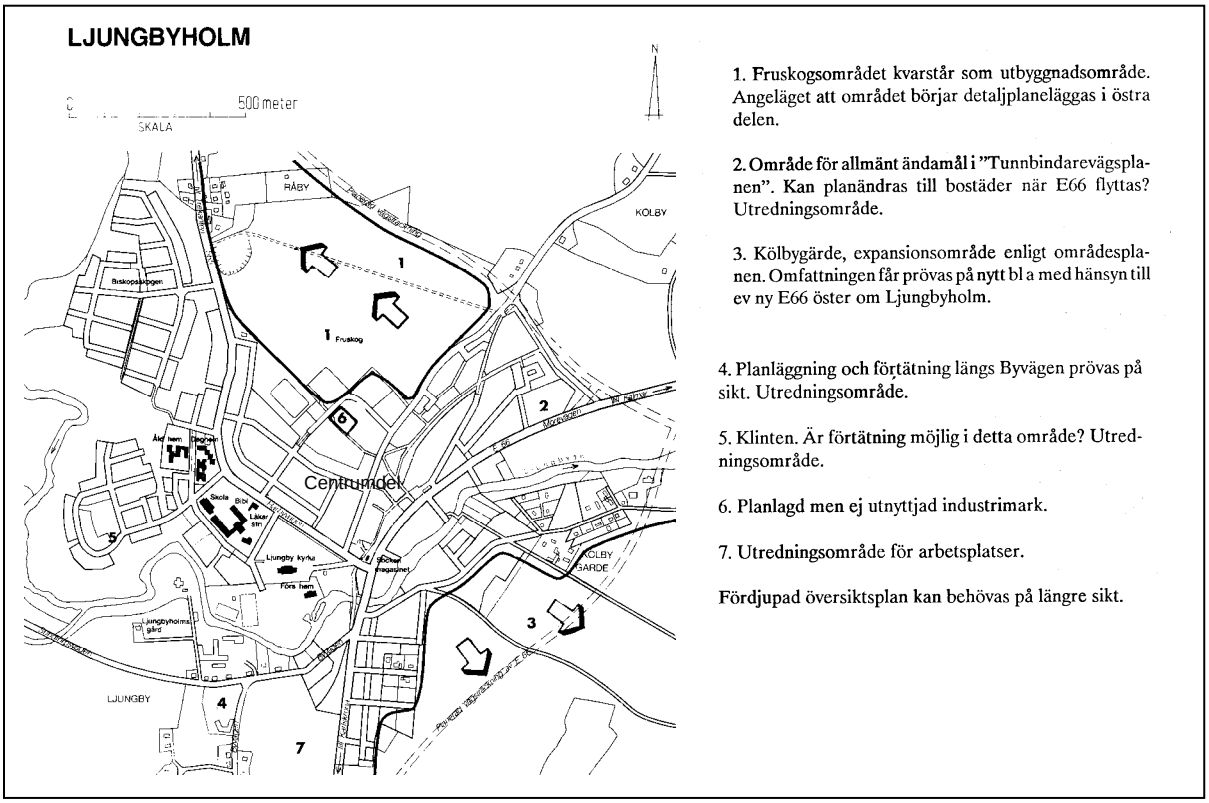

Framtida markanvändning för Ljungbyholms samhälle (Kalmar kommun, 1990 översiktsplan)

Slutsatsen man kan dra av denna bild är att inget utvecklingsområde förutom del av pkt 1 har genomförts. Efterfrågan på stycketomter Ljungbyholm har ökat under 2004-2005 vilket man kan anta beror på det låga ränteläget. (*Anm. E66 var den tidigare benämningen för väg E22*)

gällande kommunalt planeringsunderlag

översiktsplan

Den gällande översiktsplanen är antagen av kommunfullmäktige 1999-12-20. Något beslut om en aktualitetsförklaring av översiktplanen gjordes inte under förra mandatperioden. I det översiktliga planarbete som alltid pågår har program/fördjupningar gjorts över olika stadsdelsområden. För de små orterna har det påbörjats ett analysarbete.

De "**Övergripande målen"** i planen, *god livsmiljö, resurshushållande samhällsutveckling, säkert och robust samhälle samt måttfull stadsbyggnad*, ska ligga till grund för och utvecklas i kommande planer och sektorsprogram.

- *God livsmiljö* står för att skapa förutsättningar för goda miljöförhållanden, hushålla med naturresurserna och ta särskild hänsyn till natur- och kulturvärdena samt att erbjuda goda sociala och jämlika levnadsförhållanden för alla invånare idag och kommande generationer.
- *Resurshushållande samhällsutveckling* står för att den fysiska planeringen i ökad grad måste ge tydliga riktlinjer och goda förutsättningar för att optimera transporterna, bevara och återanvända bebyggelse, kretsloppsanpassa de tekniska försörjningssystemen och ta tillvara gjorda investeringar exempelvis i infrastrukturen. Där anges också att systemlösningar som medger snabba omställningar är att föredra med anledning av att vår tid präglas av allt snabbare förändringar vad gäller kunskap, teknik och värderingar.

- *Säkert och robust samhälle* står för ett samhälle i balans. Översiktsplanen ska här särskilt beakta de risker som kan uppstå i samband med lokalisering av nya verksamheter och anläggningar samt om möjligt bidra till att minska de risker som redan finns i samhället.
- *Måttfull stadsbyggnad* står för att ta tillvara och utveckla det som är bra och unikt i varje samhälle. Service, bostäder och verksamheter bör så långt som möjligt integreras.

För att Kalmar ska utvecklas mot ett långsiktigt hållbart samhälle ska översiktsplanens förslag ligga i linje med planens ”**Utgångspunkter”.** Utgångspunkterna som går att koppla till målen är följande:

- Systemvillkoren som miljöorganisationen Det refereras till ”det naturliga steget”. *(*Ämnen från jordskorpan får inte öka i naturen. Ämnen från samhällets produktion får inte öka i naturen. Bibehållet utrymme för naturens kretslopp. Effektiv och rättvis hushållning.)
- Samhällets sårbarhet ska minska
- Historiska värden ska bevaras.

Viktiga ”**Framtidsfrågor och mål”** kan beskrivas som en spegling av den politiska majoriteten samt de tendenser i tiden som rådde under den period då översiktsplanen upprättandes. Presidierna i de kommunala nämnderna prioriterade ett antal framtidsfrågor som översiktsplanen skulle behandla. Rubrikerna är enligt följande:

1. Markreservation för infrastruktursatsningar
2. Grön struktur i Kalmar stad
3. Kalmar stads utveckling
4. Högskolans expansion
5. Turism
6. Vattenanvändning
7. Stad och Land
8. Kommunens roll i regionen

Under översiktsplanens ”**Framtida mark- och vattenanvändning”** finns ett stycke med rubriken ”Bebyggelseområden, tätortsutbyggnaden – ett vägval?”. I ett resonemang om att förtäta och/eller exploatera jungfrulig mark har översiktsplanen ställt upp fyra utbyggnads-strategier av nya bostäder för att nå de långsiktiga och övergripande målen.

- Effektivt nyttjande av teknisk försörjning och infrastruktur, dvs förtätning i centrala delar eller nyexploatering längs stråk med utbyggda kommunikationer, kollektivtrafik och teknisk försörjning.
- Utbyggnad i attraktiva områden det vill säga natursköna eller strandnära och med små störningar från omgivningen samt med god tillgänglighet till service.
- Inom bostadsområdet eller dess närhet ska det finnas goda möjligheter till utbyte av re-surser mellan stad och land, det vill säga kompostering, odling, recirkulation av avfall etc.
- Bostadsområden och närmiljöer ska utformas med hänsyn till trygghet och säkerhet.

”Bevarandeområden” innehåller dokumenterat höga värden från natur-, kultur- och/eller friluftssynpunkt. Kommunen uttrycker sin vilja att dessa områdens värden ska bibehållas. Detta ska inte hindra förändringar i markanvändningen så länge det sker med hänsyn till ovan angivna värden. Till bevarandeområden räknas *välbevarad bebyggelsemiljö, grön struktur, natur-, kultur- och friluftsliv.*

Till de ”A**llmänna intressena”** hör *naturresurser, teknisk försörjning, natur, kultur & friluftsliv, miljöfaktorer, riskfaktorer, kommunikationer samt stad & land.* De anspråk som är redovisade är sådana som kommunen själv pekat ut samt de intressen som Miljöbalken redovisar. Allmänna intressen som är av nationell betydelse (riksintressen) ska skyddas. *(Kalmar kommun, 1999 översiktsplan)*

Koppling till Ljungbyholm

Övergripande mål *och* ***utgångspunkter*** *är allmänt hållna och gäller för hela kommunen. Det finns flera punkter som generellt sett kan appliceras i en planering för Ljungbyholms samhälle.*

Punkterna 1, 6-8 under ***framtidsfrågor och mål*** *kan sägas Ljungbyholms utveckling. Markreservation för infrastruktursatsningar (punkt 1) beskriver målen för att stärka infrastrukturen och nyttja gjorda investeringar. Nya anläggningar ska lokaliseras i samklang med omgivningen och utformas med hänsyn till natur- och kulturvärdena. Störningar från trafiken ska minskas och trafiksäkerheten ökas. Transportberoendet ska minskas av bil. Man ska även verka för en kretsloppsanpassad infrastruktur.*
Relevant mål under punkten Vattenanvändning (nr 6) är att skydda vattenanknutna natur-, kultur och friluftsintressen.
Under punkten Stad & Land (nr 7) finns målen att säkra områden för kretsloppsanpassad kommunalteknik och återföring av restprodukter. Odling av bioenergi och lokalt omhändertagande av dagvatten ska prioriteras.
Punkt 8, Kommunens roll i regionen, kan sägas vara en allmän beskrivning av hur Kalmar kan förbereda den fysiska strukturen för att stärka kommunen i regionen. En positiv utveckling av Ljungbyholm kan vara en viktig del i stärkandet av kommunen lokalt och regionalt.

Översiktsplanen visar följande framtida utveckling av bostäder och verksamheter (**framtida markanvändning**) för Ljungbyholms samhälle.

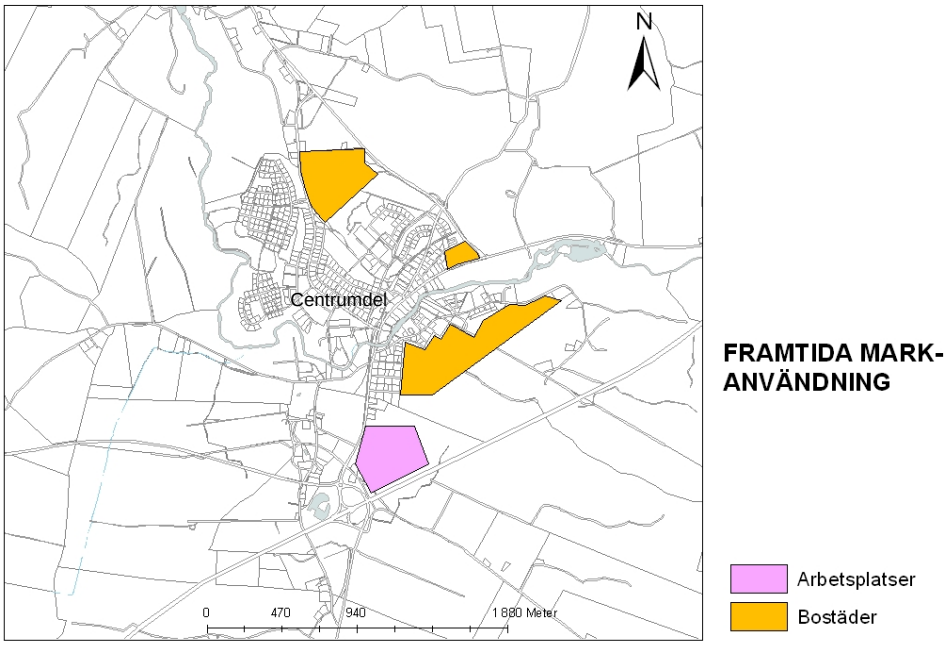

Källa: Översiktsplanens kartbilaga.

I avsnittet **bevarandeområden** finns inget angivet som direkt pekar ut några värden i Ljungbyholm.

Allmänna intressen i Ljungbyholm finns redovisat på nedanstående karta.
Miljöfaktorer är markerat med ringar och visar på mindre populationer av olika hotade arter. Dessa kan vara akut hotade, sårbara, sällsynta eller hänsynskrävande. Även åtgärder utanför de avgränsade områdena kan påverka livsbetingelserna, exempelvis utdikning, uppdämning eller

förändring av vattendragen, skogsavverkning, etc. Hänsyn bör också tas då nya byggnader, anläggningar eller verksamheter planeras.
Riskfaktorer visar på nedlagda upplag samt i söder på tidigare våtmark där översvämningsrisken är stor. Nya byggnader, anläggningar eller verksamheter bör därför undvikas inom eller i direkt anslutning till det tidigare våtmarksområdet.
Viktig naturresurs är grusåsarna främst för vattenförsörjningen, friluftslivet och grustäkter.
Väster och öster om samhällskärnan finns naturområden som är viktiga för friluftsliv och rekreation. Det som bidrar till det höga värdet i områdena är naturligtvis Ljungbyåns flöde.
Viktiga områden för naturvärden ligger utanför själva tätorten och dessa rör långbensgroda, fågelskydd och Ljungbyån.
Teknisk försörjning beskriver alternativ förbifart av E22 och är egentligen inte aktuell eftersom den nya sträckningen av E22:an byggdes sydost om Ljungbyholm.
Kulturvärdena redogör kulturmiljövårdens riksintressen (K 47) som finns beskrivet under *Statliga restrektioner, riksintressen. (Kalmar kommun 1999, översiktsplan)*

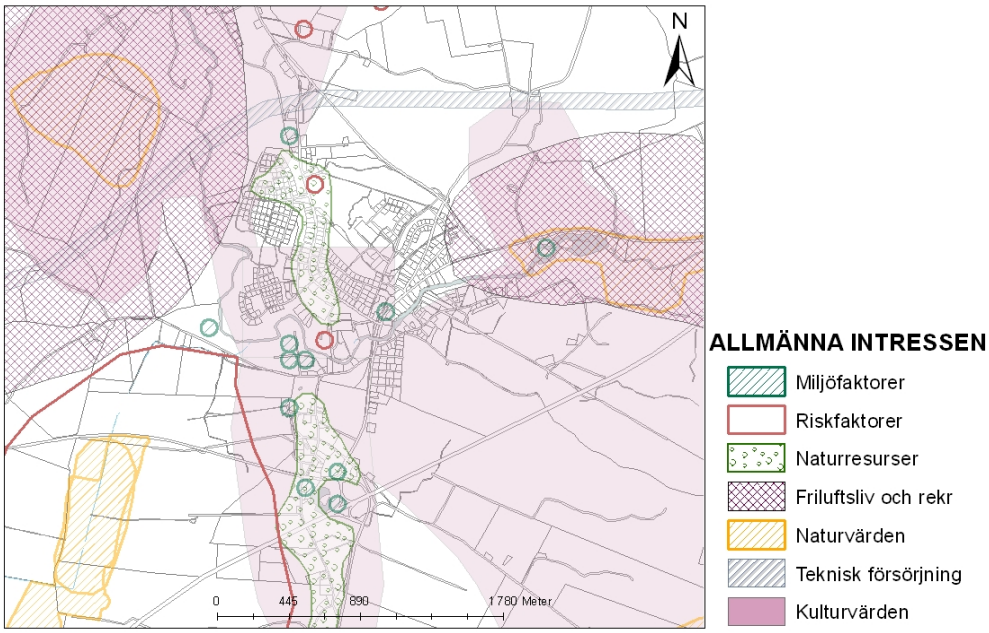

Källa: Översiktsplanens kartbilaga.

detaljplaner

Under 1960-talet antogs det flera detaljplaner med bostadsändamål som huvudsyfte. Även under 1970- och 1980-talet detaljplanerades det för ett par bostadsområden. I den kulturhistoriska redogörelsen beskrivs hur samhället börjat växa runt kyrkan och dagens centrumdel. Detaljplaneläggningen visar samma mönster, det vill säga att det var centrumdelarna som detaljplanerades i ett första skede för att sedan växa sig utåt i nordvästlig riktning. Under 1990-talet gjordes ett par detaljplaner vars främsta syfte var att planera efter den tidens behov. Dessa berörde redan planlagda områden och tog ingen ”jungfrulig” mark i anspråk.

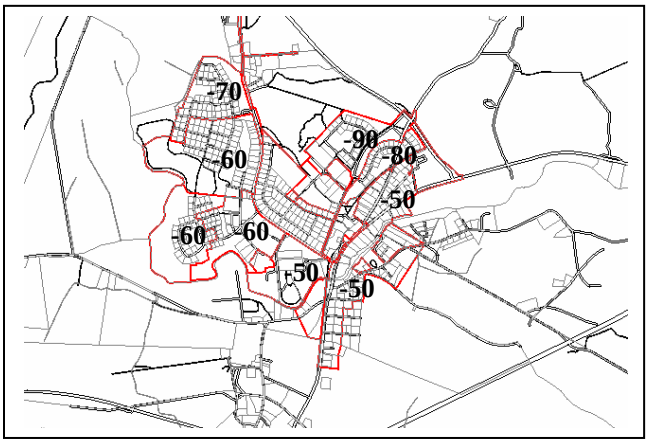

Detaljplanelagda områden samt när de fastställdes under 1900-talet (Källa: Kalmar kommun/GIS)

bostadsförsörjningsprogram 2004-2007

I Kalmar kommuns bostadsförsörjningsprogram beskrivs bostadens betydelse, både för den enskilde och för kommunen. För kommunen handlar det främst om attraktionen för inflyttning och näringsutveckling kopplat till bra kommunikationer. Bra kommunikationer ger i sin tur förutsättningar för en utveckling i hela kommunen.
Det övergripande syftet är främst att ge en samlad redovisning av kommunens ambitioner och åtgärder beträffande bostadsbyggande. Det ska även vara ett styr- och planeringsinstrument för nämnder/förvaltningar och bolag.

För kommunen i sin helhet har befolkningen ökat med ca 300 personer/år. Till största delen kan det förklaras med en större inflyttning än utflyttning. Befolkningsökningen för kommunen beräknas ligga på samma nivå även framåt i tiden. Antalet boende per hushåll har minskat från 2,71 invånare 1965 till 2,11 invånare 1990. Prognos rörande framtida hushållsutveckling bygger på kommunens befolkningsprognoser, antaganden av hushållskvoterna i olika åldrar samt statistik från SCB (statistiska centralbyrån). Enligt dessa beräkningar tros antalet hushåll öka med ca 220 per år fram till år 2007. Med ett uppdämt behov av 200 lägenheter beräknas det sammanlagda behovet i kommunen vara 260 lägenheter per år.
Kommunen har ett ansvar för bostadsförsörjningen och säger att man vill stimulera till och ge förutsättningar för ett aktivt och dynamiskt bostadsbyggande. Man ska lyckas med detta genom:
Att ha en god planberedskap för bostadsbyggande
Att ha ett tillfredsställande markinnehav för bostadsbyggande
Att nyttja det allmännyttiga bostadsföretaget Kalmarhem som instrument för att garantera hyresrätten
Att pröva nya vägar i boendeplaneringen
Att sprida kunskap om aktuella bostadsprojekt i kommunen
Att stärka kontakterna med aktörerna på bygg- och bostadsmarknaden
Att med en god infrastruktur främja en utveckling av hela kommunen

Bostadsbehovet ser olika ut för olika grupper i samhället. Programmet påpekar att det är angeläget att planera för en variation av bostäder som kan tillgodose många grupper. En integration av bostäder med olika hustyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar ska eftersträvas i olika områden.”
Ungdomar och **studenter** vill ha små, billiga hyresbostäder i centrala lägen. För denna grupp är det viktigt att det i kommunen finns en planeringsberedskap för framtida behov.

Barnfamiljer har ett mer varierat behov från hyreslägenheter, överkomliga bostadsrätter, småhus i form av radhus, grupphus till styckebyggda småhus. För kommunen är det angeläget med möjligheter till småhus i anslutning till Kalmar tätort men även i de mindre tätorterna och landsbygden.
Anpassade, tillgängliga bostäder i markplanet eller i hus med hiss efterfrågas av **de äldre och de som börjar närma sig pensionsåldern.** Det är viktigt att få fram attraktiva bostadsalternativ för denna grupp som kan öka rörligheten på bostadsmarknaden.
Kommunen säger också att den ska ha en god planeringsberedskap när det gäller behovet av bostäder inom ramen för **SoL** och **LSS**. Gruppen över 65 år förväntas öka i framtiden och med detta ökar också behovet av denna typ av bostäder.
Att stärka och utveckla tätorter och landsbygd är viktigt. Stad och land är beroende av varandra där staden utgör en viktig arbetsmarknad, erbjuder goda utbildningsmöjligheter och har ett stort utbud av service och kultur. Landsbygden kan erbjuda kvaliteter som omväxlande och vacker natur, möjlighet till väl tilltagna utrymmen, kanske odlingsmöjligheter och lugnare miljö med färre inslag av buller och stress. Befolkningstillväxten sker i huvudsak inom Kalmar tätort även om intresset av att bosätta sig på landsbygden och i de mindre tätorterna finns. Målsättningen som kommunen har är att det ska finnas tillgång till kommunala villatomter i varje tätort. I första hand är det viktigt att stärka tätorterna utmed kommunikationsstråken där kommunen vill driva på frågan om bättre och utvecklade kommunikationer. För att utveckla de mindre tätorterna och landsbygden anges tre utgångspunkter för en måldiskussion.

- Vi ska utveckla och stärka tätorter och landsbygd genom att ta tillvara de olika förutsättningar och karaktärer som de olika delarna har.
- Vi ska förbättra möjligheterna till ett varierat boende i hela kommunen.
- Vi ska skapa en levande, attraktiv och mångsidig livsmiljö i hela kommunen.

(Kalmar kommun 200 , bostadsförsörjningsprogram)

Koppling till Ljungbyholm

Ljungbyholms bostadsbestånd består till stora delar av villabebyggelse från 1960-1970-talet. För att få till stånd det som bostadsförsörjningsprogrammet uttrycker för medelålders och äldre att få fram attraktiva bostadsalternativ för denna grupp som kan öka rörligheten på bostads-marknaden, då krävs attraktiva bostadsalternativ. I den befolkningsstatistik som redovisas så har kommunens folkmängd ökat med 1107 personer från år 2000 till år 2003.
Tabeller visar också att under samma period minskade folkmängden i Ljungbyholm med 13 invånare.
År 2004 fanns 4 lediga kommunala småhustomter i Ljungbyholm, samtliga vid Fruskogsområdet. I befintlig detaljplan och i ett pågående detaljplanearbete finns ytterligare utvecklingsmöjligheter för villabebyggelse. Det skulle kunna vara fullt möjligt att erbjuda ett varierat boende i attraktiva miljöer i Ljungbyholm.

politiska riktlinjer

De samverkande partierna (socialdemokraterna, vänsterpartiet, miljöpartiet) har tagit fram riktlinjer för mandatperioden 2003-2006 vilka uppdaterades 2005. I detta styrdokument redovisas partiernas ambitioner för Kalmar kommuns framtida utveckling.

> *”Vår strävan är visionen om det hållbara samhället. Ett samhälle som präglas av demokrati och solidaritet, och grundar sig på ekologiskt tänkande, jämställdhet och integration.”*
> (www.kalmar.se)

Dokumentet är presenterat med tre huvudrubriker: Social hållbarhet, ekologisk hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Jag har valt att endast redogöra för ett par av de av de ”perspektiv”, utdrag från riktlinjerna, som finns redovisade på kommunens hemsida under ”hållbar utveckling”.

barn- och ungdomsperspektivet

Kalmar kommun vill bli en kommun där unga människor kan känna framtidstro. Oavsett om man är myndig, om man är duktig i skolan, om man känner en politiker, eller om man är föreningsaktiv ska man kunna påverka sin egen vardag. Avgörandet för tron och tilliten till samhället och för dem som verkar i den är att varje enskild individ kan påverka sin egen vardag och i förlängningen sitt eget liv.
En stor del av Kalmar kommuns befolkning är ungdomar och i centrum för visionen står *delaktighet och inflytande*. ”Barn och ungas synpunkter, tankar och idéer ska inte tolkas eller föras fram av vuxna utan så långt det är möjligt av ungdomar själva.” *(Kalmar kommun 2003, politiska riktlinjer)*

folkhälsoperspektivet

Folkhälsan berör alla samhällsområden och det finns många faktorer som påverkar. En god fysisk miljö, trygga och goda uppväxtvillkor, möjlighet till rekreation och meningsfull fritid, inflytande, delaktighet och sunda levnadsvanor är några exempel. *(Kalmar kommun 2003, politiska riktlinjer)*

trygghetsperspektivet

Man ska kunna leva, bo och arbeta och känna sig trygg i Kalmar. Flera exempel anges på var det brottsförebyggande arbetet sker i samhället - hemmet, skolan, dagis föreningar etc. Kalmar kommun har genom beslut i kommunfullmäktige inrättat ”Rådet för ett tryggare Kalmar” som arbetar områdesinriktat. Ett av de tre uppsatta målen är ”trygghetsperspektivet ska alltid finnas med och ska särskilt redovisas i all fysisk planering”.
(Kalmar kommun 2003, politiska riktlinjer)

LJUNGBYHOLMS UTVECKLING

kulturell bakgrund

Den historiska ursprunget för de flesta av dagens samhällen är i grunden lika. Strandvallar, grusåsar har haft en viktig roll för bosättningsmönstret i Sverige. Vallarna och åsarna var torra och fungerade som vägbanker och innehöll också rikligt med grundvatten. (*Boverket, 1996*)
De första invånarna levde av att fiska, jaga och att samla rötter, bär och frukter. De levde som en del av naturen. Bland annat klimatförändringar och en ökad befolkning gjorde att människan började förändra sitt sätt att leva. Åkerbruket blev ett sätt att behärska naturen. Sedan kom införandet av tamboskapen. Människan började bli bofast och under 700- och 800-talet började jordbruket att effektiviseras och organiseras. Denna uppåtgående konjunktur fortsatte en bit in på 1300-talet. Bättre redskap, ökat antal nyodlingar och nya bosättningar togs upp i skogen under denna period. I mer odlingsattraktiva trakter började sedan bybildningar att ta form. (*Riksantikvarieämbetet, 1993*)

Ljungby by

Ljungby, som ortsnamn, dyker först upp i skriftform 1248. Uppkomsten av orten skedde dock tidigare. Med anledning av ändelsen *–by*, bör orten ha tillkommit under vikingatiden eller något tidigare. Byns kärna låg då söder om Ljungbyån vid Ljungbyholms gård. Vid mitten av 1500-talet fanns det ca 18 gårdar i Ljungby socken. *(Ljungby sockens krönika, 1977)*

Kring Ljungbyån finns flera fasta fornlämningar från brons- och järnåldern men även lämningar från stenåldersboplatser. De flesta fynden från bronsåldern är funna öster om dagens Ljungbyholm. Ljungbyån tillhörde då Litorinahavet som gick in som en smal lång fjord till Ljungbyholmsområdet. *(Ljungby sockens krönika 1977)* Ån var då ett betydande vattendrag där man lätt färdades med båt. De första människorna var troligen fiskare och jägare som sedermera övergick till att bli bofasta jordbrukare. Med största sannolikhet förekom det också en livlig järnhantering i trakterna med anledning av koncentrationen av fynd från järnframställning. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)*

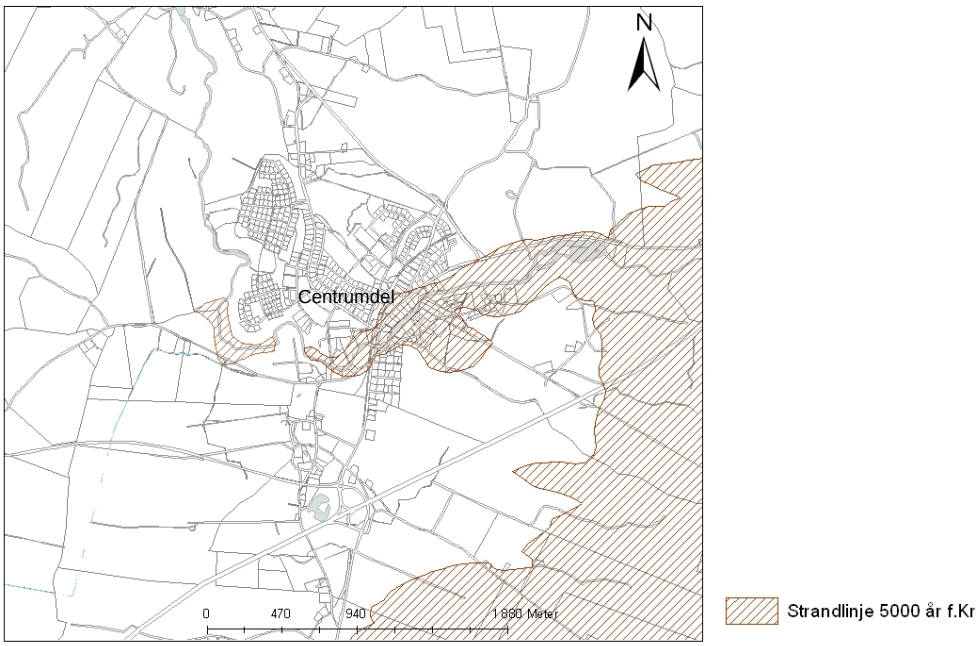

Källa Kalmar kommun/GIS

I nordvästra delen av samhället, intill Ljungbyån, finns så kallade fossila åkrar vilket är en ovanlig fornlämningstyp. Fossila åkrar är moränrik mark som odlats upp någon gång under yngre järnåldern eller medeltiden. *(Ljungby sockens krönika, 1977)* De topografiska förutsättningarna i området var goda för bosättare. På Ljungbyåsen fanns torr mark och riklig tillgång på vatten. Senare hälften av vikingatiden (900-1000-talet) var Ljungbys storhetstid om man ser till de fynd från järnhantering som påträffats. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)*

Runsten inmurad i kyrkans vägg

Ljungbyholms kyrka står i socknens mitt hur tiden än växlat och samhällsförändringar skett. I århundraden har kyrkan varit en mittpunkt dit människor sökt sig, och från vilken andligt liv spritts till by och bygd. *(Ljungby sockens krönika, 1977)* Den första kyrkan byggdes på 1100-talet och kyrkans kor från 1200-talet finns kvar än idag. *(Sven Bolmsjö, 1983)* Vid kyrkan samlades tre viktiga vägar; landsvägen till Kalmar, vägen till Ljungbyåsen samt vägen till landstingsplatsen i Dörby. Ån var naturligtvis också en viktig farled på den tiden. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)*

Ornament på en gravsten

Under början av 1600-talet, när gränsen mot Danmark gick vid Brömsebäcken (idag gränsen mellan Blekinge och Kalmar län), förekom det även krigsoroligheter i Ljungby socken. Den svåraste förödelsen skedde under Kalmarkriget (1611-1613). Då gick Kristian IV över gränsen i Brömsebro och tågade mot Kalmar. *(Ljungby sockens krönika, 1977)*

Byn låg, som nämnts tidigare, tillsammans med Ljungbyholms gård söder om Ljungbyån medan kyrkan och prästgården byggdes upp på den norra sidan. Under 1800-talet tillkom sockenmagasinet, kommunalhus och skola på den norra sidan av Ljungbyån. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)*

Magasinet användes till lagring av säd som skulle användas som utsäde under missväxtår men även för utdelning till nödlidande. Sockenmagasinet är idag ett hembygdsmuseum. *(Sven Bolmsjö, 1983)*

En backstugebebyggelse med hantverkare och handelsmän växte upp längs med ån mot Kölbygärde. Dessa drog nytta av trafiken i vägkorset invid sockenmagasinet. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)*
Tiden fram till 1899 var Ljungby en utpräglad jordbruksbygd. Sedan kom järnvägen och Ljungby by blev stationssamhället Ljungbyholm. Stationen fick en strategisk placering intill sockenmagasinet där Harbyvägen anslöt till landsvägen. Detta var en kompromisslösning mellan Ljungbyholms gård och Kölby gård.
När järnvägen byggdes genom samhället tillkom också en viss samhällsbildning kring stationen och däribland nya affärer. Järnvägen lades sedan ner på 1960-talet. *(Ljungbyholms hembygdsförening, 1984)*

Ljungbyholms gård, Kölby gård, Ljungby gamla by men även delar av dagens samhälle är värdefulla bevarandevärda kulturmiljöer. Dessa ingår dessutom i de riksintresseområde som beskrivs under rubriken ”*riksintressen*”. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)*

Av funna fornlämningar kan utläsas ett kontinuerligt boplatsmönster från forntiden genom medeltiden till nutiden. *(Kalmar kommun, 1994 kulturmiljöprogram)* Detta ger samhället ett kulturhistoriskt ursprung som är viktigt att både bevara och minnas.

Under 1950-1960-talet skedde den största utbyggnaden av Ljungbyholm. Det var då den så kallade egnahemsvågen gick genom landet.

Fram till den stora kommunsammanslagningen 1972 var Ljungbyholm egen kommun med eget politiskt styre.

bebyggelseutveckling.

Från en by med 18 gårdar på mitten av 1500-talet har samhället vuxit och idag finns ca 500 hushåll i tätorten. Kommande fyra kartutdrag visar hur Ljungbyholms tätort har utvecklats från 1800-talet och fram till idag.

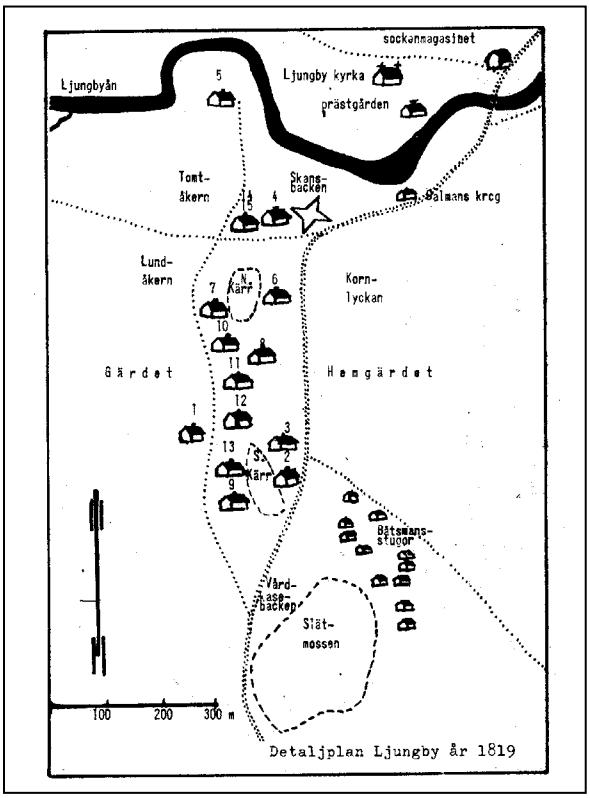

I början av 1800-talet fanns bostadsbebyggelsen söder om Ljungbyån. Norr om ån fanns kyrkan, skolan och sockenmagasinet.
Källa: Bolmsjö 1983

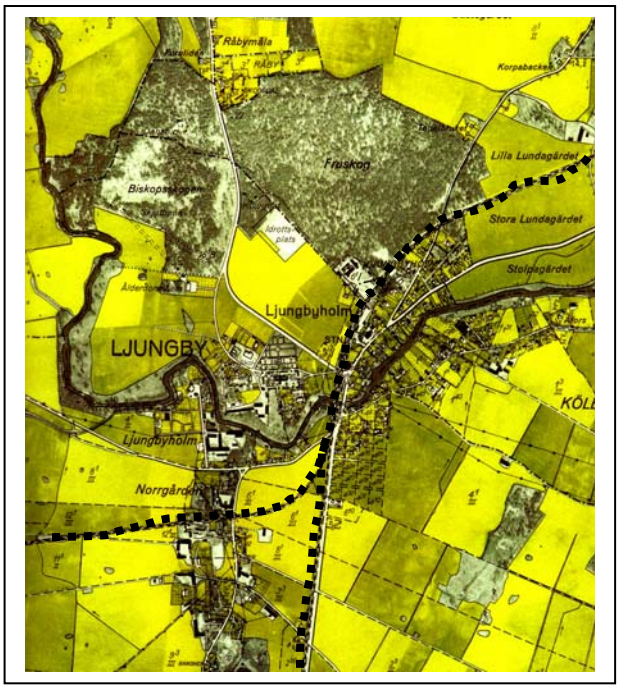

På 1940-talet fanns järnvägen (svartprickad linje) och bostadsbebyggelsen har utvecklats kring Ljungbyån i östlig riktning.
Källa: Lantmäteriverket, ekonomisk karta 1942

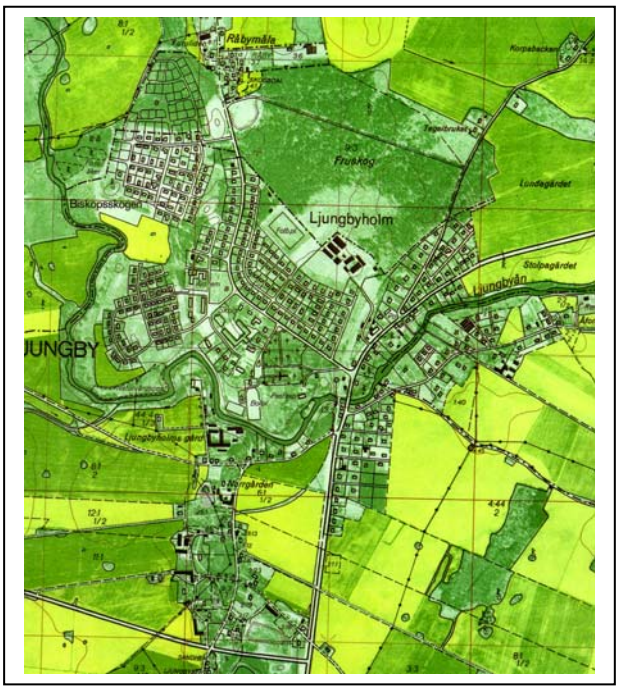

1970-tal. Från 1940-tal till 1970-tal hade Ljungbyholms samhälle den största bostadsutvecklingen genom tiderna.
Källa: Lantmäteriverket, ekonomisk karta 1975

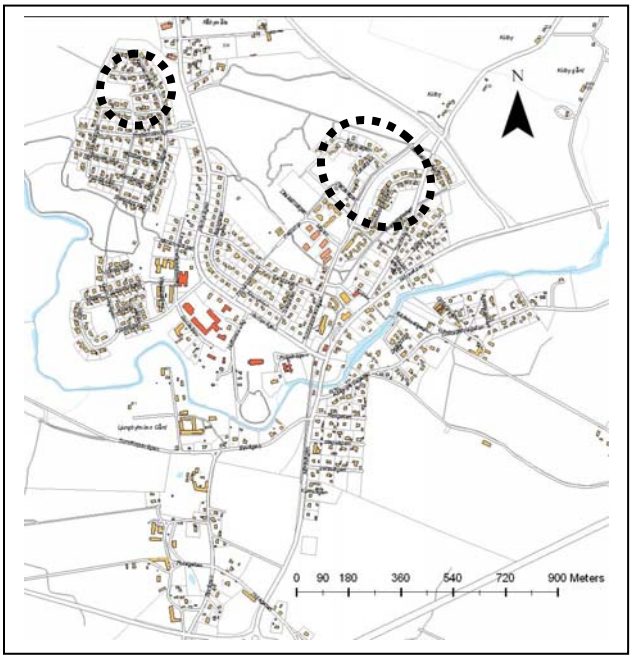

Ljungbyholm 2006 och framåt. Bebyggelseutvecklingen från 1970-talet har i stort sett skett inom markerade ringar.
Källa: Kalmar kommun/GIS

kommunal service

Kort historik

Den första organiserade samhällsservicen som framgår i skrift är sockenmagasinet där säd lagrades för användning till utsäde under missväxtår samt för utdelning till nödlidande och fattighus. Förr fanns inte samma samhällsservice som idag men kyrkan och storbönderna hade ett visst ansvar för bland annat undervisning och ansvar för postbefordran samt hålla armén med folk. *(Bolmsjö Sven, 1983)*

Nutid

Idag finns familjedaghem, förskola, skolbarnomsorg, grundskola, äldre- och handikappomsorg, bibliotek, idrottsanläggningar samt fritidsgård.
För att stärka den lokala demokratin, föra ut besluten närmare kommuninvånarna och vitalisera politiken lokalt beslutade fullmäktige 1998 om en ny organisation för Kalmar kommun. Detta blev starten för Södermöre kommundelsnämnd med ett kommundelskontor placerat i Ljungbyholm.

I Ljungbyholm finns även vårdcentral, folktandvård och apotek.

kommersiell service

Kort historik

De första dokumenterade affärerna (enligt sockenböckerna) låg vid Byvägen söder om Ljungbyån. Ca 1860 öppnades ett bageri med handelsbod och ca 1890 en handlare. När järnvägen tillkom i slutet av 1800-talet kom också nya affärsrörelser längs med Mörevägen (ga E22). Från början av 1900-talet och framåt så fanns det fyra diversehandlare, en kooperativ förening (”föreningsboa”), en skoaffär, en möbelaffär, ett järnvägshotell med bageri i källaren samt ett postkontor.

I början av 1800-talet fick gårdarna möjlighet att ha stora djurbesättningar. Fyra gårdar startade då egna mejerier. Senare, under slutet av 1800-talet, började bönderna gå samman i föreningar för att starta andelsmejerier. Det var vid denna tid som Ljungbyholms mejeriförening bildades och byggde sina nya lokaler intill järnvägsstationen. Mejeriet var i drift fram till 1956 och idag finns det bostäder, en blomsterhandel och en frisör i byggnaden. Troligen är det den första tegelbyggnaden i centrumdelen av samhället. *(Ljungby hembygdsförening, 1984)*

Ljungbyholms mejeri på 1930-talet. Idag inrymmer byggnaden bl.a. blomsteraffär och frisör.

Källa: Ljungby hembygdsförening, 1984

Nutid

I Ljungbyholm finns idag: Postens kassaservice, livsmedelsbutik med post och apotek, pressbyrå, radio/elektronikaffär, möbelaffär, färgbutik, guldsmedsaffär, blomsteraffär, en restaurang samt en obemannad bensinstation.

föreningar

Föreningslivet i den södra kommundelen är aktivt och består av ett tjugotal föreningar. De föreningar som kan kopplas till Ljungbyholm är två pensionärsföreningar, en hembygdsförening, idrottsförening, Röda korset och scoutkåren. *(www.kalmar.se)*

befolkning

I Ljungbyholm tätort bodde det 1572 personer år 2002. Mellan 1999-2002 minskade befolkningen med 11 personer. Prognoserna visade på en befolkningsminskning efter att tätorten haft en relativt stabil befolkningsmängd de senaste 25 åren. En snabbanalys pekar på en ökad medelålder av befolkningen.

Anm: Troligen har befolkningsantalet ändrats i positiv riktning det sista året med anledning av det låga ränteläget för bostadsfinansiering. Tyvärr finns ingen statistik att tillgå vad gäller en ev befolkningsökning.

Folkmängden efter ålder i Ljungbyholm tätort den 31 december 2002							
0-6 år	7-15 år	16-19 år	20-24 år	25-44 år	45-64 år	65- år	Total
102	260	82	55	404	418	251	1572

Källa: Statistiska Centralbyrån (Statistisk årsbok 2003, Kalmar kommun)